

Warszawa, dnia 15 kwietnia 2010 r.

RPO-642068-VII-7020/7015/10/JL

Informacja
o czynnościach przeprowadzonych z upoważnienia Rzecznika Praw
Obywatelskich w Pomieszczeniach dla Osób Zatrzymanych Komendy
Powiatowej Policji w Kutnie
(wyciąg)

1. Wprowadzenie.

Działając z upoważnienia Rzecznika Praw Obywatelskich, w dniu 24 marca 2010 r. do Pomieszczeń dla Osób Zatrzymanych Komendy Powiatowej Policji w Kutnie (zwanymi dalej: PdOZ lub Izba) udali się przedstawiciele Rzecznika Praw Obywatelskich z Zespołu Prawa Karnego Wykonawczego. Wykonując zadania Krajowego Mechanizmu Prewencji, przedstawiciele Rzecznika sprawdzili na miejscu sposób traktowania osób zatrzymanych, dokonując oceny pod względem ich ochrony przed torturami oraz innym okrutnym, niehumanitarnym lub poniżającym traktowaniem albo karaniem.

Przeprowadzone czynności polegały na:

- Wysłuchaniu informacji przedstawionych przez Zastępcę Naczelnika Wydziału Prewencji oraz Naczelnika Wydziału Dochodzeniowo – Śledczego.
- Oglądzie wszystkich pomieszczeń Izby, w tym sprawdzeniu stanu wyposażenia pokoi dla osób zatrzymanych lub doprowadzonych w celu wytrzeźwienia.
- Przeprowadzeniu rozmów w cztery osoby z dwiema osobami zatrzymanymi w PdOZ. Nieznajomość przepisów prawa przez kadrę kierowniczą Komendy spowodowała, iż początkowo odmówiono pracownikom Biura RPO możliwości przeprowadzenia tych czynności, twierdząc, iż nie zezwalają na to przepisy. Dopiero wskazanie przez wizytujących konkretnego przepisu oraz interwencja w KGP umożliwiła ich dokonanie.

Pracownicy Biura Rzecznika Praw Obywatelskich poinformowali: Komendanta Powiatowej Policji, który przybył na podsumowanie wizytacji, Naczelnika Wydziału

Dochodzeniowo – Śledczego oraz Zastępcę Wydziału Prewencji o ustaleniach dokonanych w ramach powyższych czynności, a także wysłuchali ich uwag i wyjaśnień.

2. Charakterystyka Pomieszczeń dla Osób Zatrzymanych.

Pojemność Izby wynosi 17 miejsc (osiem pokoi dwuosobowych, w tym trzy dla doprowadzonych w celu wytrzeźwienia oraz pokój jednoosobowy dla nieletnich). Pomieszczenia dla Osób Zatrzymanych usytuowane są na parterze Komendy Powiatowej Policji, a ich okna wychodzą na teren wewnętrzny Komendy. Nadzór nad Izbą sprawuje Naczelnik Wydziału Prewencji. Do PdOZ przydzielonych jest 6 etatów funkcjonariuszy Policji. Służba pełniona jest w 12 godzinnym systemie zmianowym przez jednego funkcjonariusza.

Izba przeznaczona jest dla kobiet i mężczyzn, zatrzymanych w związku z podejrzeniem popełnienia przestępstwa oraz doprowadzonych w celu wytrzeźwienia.

Z informacji przekazanych przez Zastępcę Naczelnika wynika, że w przypadku osadzenia w PdOZ kobiety, czynności związane z jej przyjęciem zawsze wykonuje jedna z funkcjonariuszek Wydziału Prewencji.

Przed umieszczeniem w Izbie, badaniu lekarskiemu poddawane są wszystkie osoby zatrzymane w celu wytrzeźwienia, pozostałe tylko wówczas, gdy jest taka potrzeba lub zatrzymany tego żąda. Usługi te są świadczone przez lekarzy Szpitala Publicznego w Kutnie. Ponadto, w sytuacjach nagłego zagrożenia życia lub zdrowia osadzonego, wzywane jest pogotowie ratunkowe.

Posiłki dla osób zatrzymanych w Izbie dostarczane są w jednorazowych naczyniach przez Restaurację RONDO HOTEL, z którą Komendant Powiatowy podpisał umowę. Podawane są one przez funkcjonariuszy, którzy mają przeprowadzone odpowiednie badania sanitarno – epidemiologiczne.

Podczas wizytacji w Izbie przebywały dwie osoby zatrzymane.

3. Ogląd Izby.

Przeprowadzony ogląd całej Izby oraz uzyskane w związku z tym informacje pozwoliły stwierdzić, iż:

- Zgodnie z treścią rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 13 października 2008 r. w sprawie pomieszczeń w jednostkach organizacyjnych Policji przeznaczonych dla osób zatrzymanych lub doprowadzonych w celu wytrzeźwienia oraz regulaminu pobytu w tych pomieszczeniach (Dz. U. z 2008 r. Nr 192, poz. 1187) zwanego dalej „rozporządzeniem”, w Izbie wydzielonych zostało: osiem pokoi dwuosobowych oraz pokój jednoosobowy dla osób zatrzymanych, magazyn bielizny pościelowej, magazyn do przechowywania rzeczy przekazanych do depozytu, pokój do przygotowania lub podgrzewania posiłków oraz zmywania naczyń, pokój sanitarny służący do utrzymania higieny osobistej. Ponadto, wyodrębniono: pokój lekarski, pokój dyżurnego oraz pokój, w którym przeprowadza się kontrole osobiste osób zatrzymanych.
- Pokoje dwuosobowe dla osób zatrzymanych wyposażono w dwie prycze jednoosobowe, stół i dwa taborety przytwierdzone do podłogi, bez ostrych krawędzi. Pokój jednoosobowy ma analogiczne wyposażenie, z tą różnicą, iż jest tam jedna prycza, taboret oraz stół. Pokoje przeznaczone dla osób doprowadzonych w celu wytrzeźwienia nie posiadają stołu oraz taboretów.
- Oświetlenie sztuczne w pokojach dla zatrzymanych stanowią trzy jarzeniówki, usytuowane nad drzwiami i zabezpieczone hartowanym szkłem. W nocy dwie jarzeniówki są wyłączane. Dzięki temu panujący półmrok umożliwia sen osobom zatrzymanym, a jednocześnie umożliwia rejestrowanie obrazu przez dwie kamery umieszczone w przeciwległych rogach pomieszczenia. W ocenie przedstawicieli Rzecznika Praw Obywatelskich, takie oświetlenie jest wystarczające do czytania i pisania.
- Okno w każdym z pokoi zabezpieczone jest od wewnątrz stalową siatką, a od zewnątrz metalową kratą. Są to okna uchylne i posiadające matowe szyby. Pokój ogrzewany jest podłogową instalacją grzewczą. Poza tym, w każdym z pokoi dla zatrzymanych jest wentylacja grawitacyjna. Wizjer w drzwiach zabezpieczono szkłem hartowanym od wewnątrz oraz ruchomą zasłoną od strony korytarza. Drzwi wyposażono w dwie zasuwki, zamek i łańcuch.

- Ściany do wysokości ok. 2 m. pomalowane są farbą olejną, a powyżej akrylową. Podłoga pokryta jest farbą antypoślizgową.
- Każdy z pokoi wyposażony jest w sprawnie działającą instalację przyzywową. Na korytarzu Izby zamontowano przyciski instalacji alarmowej.
- Kuchnia wyposażona jest w lodówkę i kuchenkę elektryczną oraz zlew. Ponieważ posiłki osobom zatrzymanym podawane są w jednorazowych naczyniach, a osobom doprowadzonym do wytrzeźwienia podaje się wodę mineralną w plastikowych butelkach, pomieszczenie to nie jest użytkowane.
- W magazynie czystej pościeli umieszczone są: czysta bielizna pościelowa, poduszki, koce, materace oraz buty zastępcze. PdOZ nie posiada ubrań zastępczych przeznaczonych dla osób, o których mowa w § 10 ust. 2 Regulaminu pobytu osób umieszczonych w pomieszczeniach dla osób zatrzymanych lub doprowadzonych w celu wytrzeźwienia (zwanego dalej: regulaminem), ponieważ jak wynika z informacji uzyskanych od Zastępcy Naczelnika osoby te nigdy nie są kierowane do tej Izby. Nie dysponuje również odzieżą zastępczą wyszczególnioną w § 10 ust. 3 regulaminu.
- W magazynie brudnej bielizny przechowywana jest zużyta pościel. Ponadto, zorganizowano tam schowek na sprzęt gospodarczy, a także podłączono bieżącą wodę. Pościel prana jest przez firmę zewnętrzną, z którą Komendant Powiatowy podpisał umowę.
- Rzeczy osób zatrzymanych lub doprowadzonych w celu wytrzeźwienia składane są do plastikowych worków, a następnie przechowywane w oddzielnym pomieszczeniu, wyznaczonym do tego celu.
- Na wprost dyżurki mieści się mały, pusty pokój służący do przeprowadzania kontroli osobistych osób zatrzymanych.
- W pokoju sanitarnym znajduje się stanowisko prysznicowe, odgrodzone od pomieszczenia ścianką oraz wahadłowymi drzwiami. Podłoga wyłożona jest antypoślizgowymi kaflami, a ściany glazurą. Tuż obok umieszczono osłonięte drzwiami wahadłowymi WC. Zainstalowano również pisuar. Prawidłowy przepływ powietrza zapewnia wentylacja wymuszona oraz uchylne okno. W dniu wizytacji,

w toalecie znajdowało się mydło w płynie oraz papierowe ręczniki, ale brakowało papieru toaletowego.

- W Izbie nie wyodrębniono miejsca przeznaczonego do palenia wyrobów tytoniowych przez osoby zatrzymane. Z rozmów przeprowadzonych z zatrzymanymi wynikało, iż funkcjonariusze zezwalają na palenie papierosów w toalecie.
- Lekarz ma do swojej dyspozycji odrębny pokój. Mieści się w nim kozetka, apteczka oraz umywalka. W oknie jest zamontowana roleta. W apteczce, w dniu wizytacji, znajdowały się produkty przeterminowane (krople miętowe – data ważności: 06.2009, krople nasercowe – 02.2008, woda utleniona – 10.2008). W pokoju tym znajdują się również zestawy ochronne dla funkcjonariuszy mających styczność z osobami chorymi zakaźnie.
- Osoby osadzone zapoznają się z regulaminem PdOZ przy kontuarze pokoju dyżurnego, podczas czynności wstępnych związanych z przyjęciem.

4. Dane z przeprowadzonych rozmów.

W czasie wizytacji w PdOZ przebywało dwóch mężczyzn, podejrzanych o popełnienie przestępstwa. Pracownicy Biura Rzecznika Praw Obywatelskich przeprowadzili z nimi rozmowy w cztery osoby, według opracowanego kwestionariusza, którego tematem było poszanowanie przysługujących im praw podczas zatrzymania przez Policję i w trakcie pobytu w PdOZ. Rozmowy zostały przeprowadzone w sposób uniemożliwiający osobom postronnym zapoznanie się z treścią udzielonych odpowiedzi.

Osoby, z którymi rozmawiano nie zgłosiły zastrzeżeń co do legalności pobytu, jak również odnośnie traktowania przez funkcjonariuszy Policji w czasie zatrzymania, umieszczenia i pobytu w Izbie. Potwierdziły, że zostały poinformowane o przysługujących im w czasie pobytu w Izbie prawach i obowiązkach, zapoznane z Regulaminem pobytu osób umieszczonych w PdOZ, a także pouczone o prawie żądania zawiadomienia przez Policję o zatrzymaniu osoby najbliższej. Podały, że nie zostały pouczone o prawie wniesienia w terminie 7 dni zażalenia do sądu na

zatrzymanie. Jednakże, z protokołów zatrzymania wynika, iż obaj zatrzymani uzyskali odpowiednią informację.

Zatrzymanym przedstawiono protokół zatrzymania do zapoznania się i podpisu oraz wydano jego kopię. Jedną osobę poddano badaniu lekarskiemu, na wniosek funkcjonariusza Policji.

Zatrzymani nie składali uwag odnośnie warunków bytowych w PdOZ, stanu otrzymanej pościeli, możliwości utrzymania higieny osobistej i załatwiania potrzeb fizjologicznych.

5. Wnioski i zalecenia.

Ustalenia poczynione przez pracowników Biura Rzecznika Praw Obywatelskich w Pomieszczeniach dla Osób Zatrzymanych Komendy Powiatowej Policji w Kutnie wykazały, że podstawowe zadanie, jakie prawo stawia przed tego typu placówką, tj. izolowanie osób zatrzymanych, realizowane jest w niej prawidłowo. W trakcie wizytacji nie stwierdzono przypadków zatrzymania osoby na czas dłuższy niż przewidują to obowiązujące przepisy.

Po obejrzeniu pomieszczeń Izby oraz przeprowadzonych rozmowach z zatrzymanymi przedstawiciele Rzecznika Praw Obywatelskich nie stwierdzili występowania czynników, które wskazywałyby na okrutne, nieludzkie lub poniżające traktowanie albo karanie osób przebywających w tych pomieszczeniach.

W celu pełnej realizacji praw osób umieszczonych w Izbie konieczne jest:

- wyposażenie pokoi dla osób zatrzymanych lub doprowadzonych w celu wytrzeźwienia w taborety i stoły;
- zaopatrzenie PdOZ w ubrania zastępcze dla osób, których ubranie nie nadaje się do użytku lub jeżeli ich używanie jest niedopuszczalne ze względów higienicznych ;
- wyznaczenie i oznakowanie miejsca do palenia tytoniu, zgodnie z treścią rozporządzeniem Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 14 września 2001 r. w sprawie zasad dopuszczalności używania wyrobów tytoniowych na terenie obiektów podległych ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych (Dz. U. z 2001 r. Nr 106, poz. 1163);

- systematyczne weryfikowanie dat przydatności leków przechowywanych w apteczce;
- zwrócenie uwagi lekarzom na potrzebę każdorazowego rzetelnego wypełniania książki wizyt lekarskich;
- przeszkolenie kadry kierowniczej PdOZ w zakresie obowiązujących przepisów prawa.

Komendant Powiatowy Policji pozytywnie odniósł się do wystosowanych zaleceń. Poinformował BRPO o wystąpieniu do Wydziału Inwestycji i Remontów KWP w Łodzi o wyposażenie pokoi dla osób zatrzymanych w taborety i stoły oraz o zwróceniu się do Wydziału Gospodarki Materiałowo – Technicznej KWP w Łodzi z prośbą o zakup w/w odzieży. Ponadto, z apteczki znajdującej się na wyposażeniu PdOZ usunięto przeterminowane leki. Funkcjonariuszy Policji pracujących w PdOZ pouczono o obowiązku egzekwowania od lekarzy dokonywania wpisów w książce wizyt lekarskich. Trwają również prace nad ustaleniem miejsca wyznaczonego do palenia wyrobów tytoniowych.

Za zgodność: